

Döviz Türleri

Döviz türleri ve bunlara ilişkin bilgiler, Ticari Sistem Yönetimi bölümünde Tanımlar menüsünde yer alan Döviz türleri seçeneği ile kaydedilir.

Döviz türleri penceresi tablo şeklindedir. Kolonlarda döviz türü, adı, çarpan ve kuruluş hanesi bilgileri ile kur girişlerinde çarpan bilgileri yer alır. Tanımlı her dövize ait bilgiler ayrı satırlarda bu kolon bilgileri ile kaydedilir.

Döviz Türleri Listesinde Yapılabilecek İşlemler

Döviz türleri listesinin altında yer alan seçenekler ile tablo üzerinde işlemler yapılabilir. Bu işlemler ise şunlardır:

- **Satır bilgilerinin silinmesi:** İmleç seçili döviz üzerinde Satır Çıkar düğmesi tıklanır.
- **Tüm tablonun silinmesi:** Döviz türlerini içeren tablo bilgileri Hepsini düğmesi tıklanarak topluca silinebilir.
- **Sistemde yer alan ilk tanımlara ulaşım:** Döviz türleri listesini sistemde tanımlı ilk hali ile almak için Orijinal Bilgileri Yükle düğmesi tıklanır. Döviz tablosu sistemde tanımlı ilk hali ile ekrana gelecektir.

Döviz türlerini listelemek için,

Döviz tablosunda yer alacak döviz tanımı yapılırken döviz türleri listelenir ve ilgili tür seçilir. Türler listelemek için Döviz Listesi düğmesi tıklanır.

Euro standardını kullanan 11 ülke (EMU'ya ilk aşamada katılacak üye ülkelerde ortak para birimi olarak kullanılacak olan euro, Alman markı, Fransız frangı, İtalyan lireti, Belçika frangı, Hollanda florini, Lüksemburg frangı, İspanyol pezetası, Portekiz esküdosu, İrlanda lirası, Avusturya şilini ve Fin markasının yerini alacaktır. (Bu 11 ülke Döviz Türleri Tablosunda, EMU (Economic and Monetary Union, Ekonomik ve Parasal Birliği) kısmı işaretlenmiştir ve bu ülkelerin para birimleri ile işlem yapılırken EURO kuru dikkate alınarak işlem yapılacaktır.)) için Döviz Türlerinde EMU alanı işaretlidir. Böylece bu ülkelerin para birimleri arasında çevrim işlemi yapılmasında "Üçlü Dönüşüm" ya da başka bir deyişle "Triangulation" yöntemi kullanılır.

EMU'ya Katılan Ulusal Paraların Birbirine Dönüşümü Nasıl Olacaktır? (Üçlü Dönüşüm-Triangulation)

EC 1103/97 sayılı Tüzük çerçevesinde dönüşüm ve yuvarlama kurallarında Üçlü Dönüşüm (Triangulation) geçerlidir. Üçlü dönüşüm aşağıdaki şekilde yapılacaktır:

- Bir ulusal paranın diğer ulusal paraya dönüşümü sırasında euro, aracı gibi kullanılacaktır. Euro virgülden sonra en az üç hane olarak yuvarlanacaktır. (BİRİNCİ AŞAMA)
- Ulusal paralar yukarı ya da aşağı en yakın ondalığa tamamlanacaktır.(İKİNCİ AŞAMA)

Bir ulusal paranın başka bir ulusal para cinsinden değerinin euro üzerinden hesaplanması aşağıda bir örnekle gösterilmektedir:

1 EUR = BEF 40.8434 ve 1 EUR = FRF 6.64145 olarak varsayalım.

Birinci Aşama: $1 \text{ FRF} = 1 / 6.64145 \text{ EUR} = 0.1505695 \text{ EUR}$ yuvarlamadan sonra ise 0.151 EUR olmaktadır.

İkinci Aşama: $1 \text{ FRF} = 0.151 \text{ EUR} \times 40.8434 \text{ BEF} = 6.1673534 \text{ BEF}$ yuvarlamadan sonra ise 6 BEF olmaktadır. Burada BEF'in piyasada kullanılan en küçük birimi 50 "centimes" olduğundan, alt birime değil, ana birime yuvarlama yapılmıştır. Burada kullanılan en küçük alt birimler Döviz Türlerinde tanımlanabilir, değiştirilebilir.

Euronun EMU'ya Katılan Ulusal Paralara Dönüşümü şöyle olacaktır:

- Euronun Parasal Birliğe katılan üyelerin paraları cinsinden değeri nokta dikkate alınmadan altı rakam olarak belirlenecektir. (1EUR = 1.97048 DEM gibi)
- Euroya dönüşüm sırasında saptanmış geri dönülemez sabit pariteler aynen alınacak, yuvarlama yapılmayacak, euro ve ulusal paralar cinsinden hesaplamalarda aynen kullanılacaktır.
- Ters kotasyon kullanılmayacaktır. (1 DEM = 0.50749 EUR gibi)

Söz konusu Tüzük 1 Ocak 1999 tarihinden itibaren euro ile EMU'ya katılan her bir ülkenin para birimleri arasında sabitlenmiş dönüşüm oranlarını öngörmektedir. Buna göre; EMU'ya katılan bir üyenin ulusal parası euroya dönüştürülürken 1 Ocak 1999 tarihi itibarıyla euro ile ulusal paralar arasında açıklanacak sabit kurlar kullanılacaktır.

Örneğin: 1 EUR = 1.97048DEM ise 10 EUR =19.7048 DEM=19.70DEM, 100 EUR ise 197.048DEM,yuvarlamadan sonra 197.05 DEM olacaktır.

EMU'ya Katılan Ülke Paraları Euroya şu şekilde dönüşecektir:

- Euronun alt birimi 100 centten oluşacaktır. (1EUR=100cent)
- Ulusal paralar euroya dönüştürülürken ulusal para sabit dönüşüm oranına bölünecektir.

Örneğin 1 EUR = 1.97048 DEM ise 1000 DEM = 1000 / 1.97048 = 507.49056067 EUR, yuvarlamadan sonra 507.49 EUR olacaktır.

Burada ters kotasyon (0.507491 gibi) kullanılmayacaktır.

EMU'ya Katılan Ülke Paralarının Diğer Ülke Paralarına Dönüşümü Nasıl Olacaktır? (Sterlin, Amerikan doları, Japon yeni arasındaki dönüşüm gibi)

Burada geçerli iki alternatif bulunmaktadır. Ancak her iki alternatifin sonuçlarının farklı olması durumunda taraflar hangi metodun uygulandığını kontrol etmelidirler.

1.Euro Aracılığı ile Dönüşüm:

Örneğin, 1 EUR = 1.0838 USD ve 1 EUR = 1.97048 DEM ise bu durumda:

- **Diğer Ülke Paralarının EMU'ya Katılan Ülke Paralarına Dönüşümü**

1,000,000 USD aşağıdaki gibi DEM'e dönüştürülecektir.

1,000,000 USD = 1,000,000 / 1.0838 = 922,679.46 EUR yuvarlanmış değerdir ve

1,000,000 USD = 922,679.46 EUR x 1.97048 = 1,818,121.42 DEM olacaktır.

- **EMU'ya Katılan Ülke Paralarının Diğer Ülke Paralarına Dönüşümü**

1,000,000 DEM ise şu şekilde Amerikan dolarına dönüştürülecektir.

1,000,000 DEM = 1,000,000 / 1.97048 = 507,490.56 EUR olacaktır.

USD'ye dönüşüm ise,

1,000,000 DEM = 507,490.56 EUR x 1.0838 = 550,018.27 USD (en yakın centte yuvarlanmış değerdir)

2.Çapraz Kurlar Aracılığı ile Dönüşüm:

Bu dönüşüm yönteminde tek aşamalı olarak işlem yapılmaktadır.

Diğer Ülke Paralarının EMU'ya Katılan Ülke Paralarına Dönüşümü

DEM/USD çapraz kurunun 1.81812 olduğunu varsayalım.

(1.97048 / 1.0838 = 1.81812)

1,000,000 USD = 1,818,120.00 DEM olacaktır.

EMU'ya Katılan Ülke Paralarının Diğer Ülke Paralarına Dönüşümü

USD/DEM çapraz kurunun 0.550018 olduğunu varsayalım.

(1 / (1.97048 / 1.0838) = 0.550018)

1,000,000 DEM = 550,018.00 USD olacaktır.

Bu durumda euro kullanılarak yapılan dönüşüm ile çapraz kurlar kullanılarak yapılan dönüşüm farklı çıkmaktadır. Bu dönüşüm yöntemlerinin hangisinin kabul göreceğine ilişkin herhangi bir düzenleme veya piyasa kuralı henüz bulunmamaktadır. Ancak euro aracılığı ile yapılacak dönüşümün daha şeffaf olması ve üçlü dönüşüm (Triangulation) yönteminin EMU tüzükleriyle benimsenmiş olması nedeniyle piyasalarda tercih göreceği anlaşılmaktadır.

Euronun Katılımcı Ülke Paralarına Karşı Değeri Belli midir? Değilse ne Zaman ve Nasıl Belli Olacaktır?

2-3 Mayıs 1998 tarihinde yapılan Brüksel Zirvesi ile EMU'ya katılacak üye ülke paralarının birbirlerine karşı ikili dönüşüm oranları 31 Aralık 1998 tarihi itibarıyla belirlenmiştir. (Bu oranlar döviz türleri penceresinde hazır halde bulunmaktadır.) EMU'ya katılacak üyelerin ulusal paralarının birbirlerine karşı ikili dönüşüm oranları piyasalarda olası spekülasyon akımları önlemek üzere EMU'nun başlamasından bir ay önce belirlenmiştir. Euro'nun katılımcı ülke paralarına karşı değeri ise henüz belirlenmemiştir. AB'ye üye ülke hükümet ve devlet başkanlarınca yapılacak AB Konseyi zirvesinde, 31 Aralık 1998 tarihi itibarıyla belirlenen ikili kurlar kullanılarak euro ile söz konusu ulusal paraların arasındaki dönüşüm oranları geri dönülemez bir şekilde sabitlenecektir.